Ministerie van Justitie en Veiligheid

Aan de Minister voor Rechtsbescherming

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Privaatrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
17 januari 2024

Ons kenmerk
5168339

nota

Aanbieding WODC-onderzoeksrapport evaluatie WHOA aan EK en TK

1. Aanleiding

De Rijksuniversiteit Groningen en de Universiteit Leiden hebben in opdracht van het WODC onderzoek verricht ter evaluatie van de Wet homologatie onderhands akkoord (hierna: WHOA). Dit onderzoek is nu afgerond en zal op 22 januari a.s. op de website van het WODC worden gepubliceerd en moet ook aan de TK en EK worden aangeboden.

2. Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd ermee in te stemmen dat het onderzoeksrapport op 22 januari a.s. door middel van bijgaande brieven aan de EK en TK wordt verzonden en dat op een later moment een kabinetsreactie wordt verstuurd.

3. Kernpunten

- Op 1 januari 2021 is de WHOA in werking getreden. Deze wet, die een wijziging inhield van o.a. de Faillissementswet, is gericht op het voorkomen van een faillissement van een onderneming met financiële problemen, via het bereiken van een akkoord tussen de onderneming en haar schuldeisers en/of aandeelhouders. De WHOA maakt het onder voorwaarden mogelijk dat de rechter een dergelijk akkoord verbindend verklaart, zodat ook schuldeisers en/of aandeelhouders die hiermee niet hebben ingestemd, hieraan gebonden raken. In de praktijk komt het er op neer dat schuldeisers bijv. een deel van hun vordering inleveren of dat zij in ruil hiervoor aandelen krijgen in de onderneming.
- De WHOA voorziet in de evaluatie van de wet binnen drie jaar na inwerkingtreding en aanbieding van het onderzoeksverslag aan de EK en TK. Het WODC-onderzoek is verricht ter uitvoering hiervan.
- De uitkomst van het onderzoek is positief. Het onderzoeksrapport bevat verschillende aanbevelingen. Voorstel is om over deze aanbevelingen in gesprek te gaan met een klankbordgroep bestaande uit vertegenwoordigers uit de faillissementspraktijk[1] en op basis hiervan rond de zomer van dit jaar een beleidsreactie op te stellen en te versturen.

[1] De klankbordgroep bestaat uit vertegenwoordigers van onder meer RECOFA, het landelijk overlegorgaan van rechters-commissarissen in faillissementen en surseances van betaling; curatorenvereniging INSOLAD; de JIRA, de vereniging voor jonge insolventierecht advocaten; de NEVOA, de beroepsorganisatie voor bedrijfsjuridisch adviseurs; de Nederlandse Orde van Advocaten; de Nederlandse Vereniging voor Banken; de vakbonden CNV en FNV en werkgeversorganisatie VNO/NCW-MKB-Nederland.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Privaatrecht

Datum
17 januari 2024

Ons kenmerk
5168339

4. Toelichting

Hieronder zijn ter informatie de belangrijkste conclusies en aanbevelingen van het onderzoek opgenomen. De volledige samenvatting van het onderzoek is als bijlage bij deze nota opgenomen.

De onderzoekers concluderen dat de WHOA in het algemeen haar doelstelling bereikt om het reorganiserend vermogen van levensvatbare ondernemingen te versterken. Ook lijkt het wettelijk instrumentarium van de WHOA in algemene zin naar behoren te functioneren.

Wel uiten de onderzoekers twijfels ten aanzien van de vraag of de WHOA ten volle geschikt is voor het MKB. Hoewel de WHOA in de praktijk regelmatig succesvol is ingezet bij MKB-ondernemingen, heeft het onderzoek voor de toepasbaarheid van de WHOA in het MKB enkele verbeterpunten geconstateerd. Hierbij spelen zowel onbekendheid met het bestaan van de WHOA bij het MKB alsook de hoge kosten van een WHOA-traject een rol.

Het rapport bevat verschillende aanbevelingen, o.a.:

- verlaging of afschaffing van de griffierechten voor WHOA-zaken, o.a. om de WHOA toegankelijker te maken voor het MKB;
- andere voorstellen om de toegankelijkheid voor het MKB te verbeteren, zoals verdere ontwikkeling van het bewustzijn bij ondernemingen om tijdig in actie te komen bij financiële problemen;
- verbetering van de schuldeisersbescherming, door de toegang tot de rechter gedurende het traject in beperkte mate te verruimen;
- het ontwikkelen van praktijkrichtlijnen voor de aanstelling en taakuitoefening van de functionarissen die tijdens een WHOA-traject kunnen worden benoemd (het gaat om de "herstructureringsdeskundige" en de "observator");
- wettelijke verankering van de mogelijkheid om digitale zittingen te houden in WHOA-zaken;
- het nogmaals uitvoeren van een evaluatie van de WHOA over een aantal jaren, als meer ervaring met de wet is opgedaan.

In het kader van de schriftelijke voorbereiding van de begrotingsbehandeling JenV 2024 heeft de Tweede Kamer gevraagd hoeveel akkoorden er inmiddels zijn gesloten op basis van de WHOA (vraag nr. 72). In de beantwoording wordt onder meer aangegeven dat het onderzoeksrapport in Q1 van 2024 aan het parlement wordt gezonden. Met de voorliggende brieven wordt hieraan uitvoering gegeven.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

Alles in deze nota wordt openbaar met de toezending van de brieven aan het parlement. De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

6. Bijlagen

- brieven aan de EK en TK;
- het onderzoeksrapport;
- de samenvatting van het onderzoeksrapport.